

Beste 8e klasser, ouders en verzorgers,

Bij deze ontvangen jullie de brochure met informatie over de aankomende profielkeuze. In deze brochure staat beschreven hoe het keuzetraject op het Rudolf Steiner College eruit ziet, hoe de profielen opgebouwd zijn en waarop gelet moet worden bij het maken van de goede profielkeuze.

Deze informatie wordt aan ouders en leerlingen gepresenteerd en geldt voor leerlingen die in het schooljaar 2023-2024 in de negende klas zitten.

In deze brochure vinden jullie een overzicht van de verschillende vakken zoals die in klas 9 en klas 10 gegeven worden. Hiermee kan je een beeld vormen van de gevolgen van de keuze voor een bepaald profiel, voor de aankomende jaren in de bovenbouw en voor de keuze van een vervolgopleiding erna.

Lees de brochure goed door en bespreek in alle rust je overwegingen thuis en op school. De komende tijd wordt duidelijk welk profiel goed bij je past en waarom. Uiterlijk op 24 maart geef je de voorlopige keuze door. Uiterlijk op 14 april zal je een definitieve profielkeuze moeten maken.

[Voorlopige keuze doorgeven](#)

Tijmen Wierema
Examensecretaris

Miranda Collet
Decaan

Voorlichting

School zal op verschillende manieren aandacht besteden aan de profielkeuze:

- voorlichting door mentor en decaan in mentorklas.
- voorlichting door mentor en decaan tijdens ouderavond

Vakkenpakketten

In de mavo zijn er vier vakkenpakketten (profielen). Dat zijn:

- Zorg en Welzijn (ZW)
- Economie (E)
- Groen (G)
- Techniek (T)

In schema zien de pakketten die we aanbieden er zo uit, verdere uitleg staat eronder.

ZW-zorg en welzijn		
		examenvak
verplicht gemeenschappelijk deel:	Nederlands	x
	Engels	x
	maatschappijleer	half
	L.O. (Gym)	
	profielwerkstuk	
	LOB/stages/ kckv	
verplicht profielvak:	biologie	x
keuze profielvak	1 van de 3	
	wiskunde	x
	aardrijkskunde	x
	geschiedenis	x
keuze kunstvak:	1 van de 3	
vrije deel	kunstvak beeldende vorming	x
	kunstvak muziek	x
	kunstvak drama	x
keuzevakken:	2 van deze 4	
vrije deel	Frans / Duits	x
	wiskunde	x
	geschiedenis	x
	aardrijkskunde	x

E- economie		
		examenvak
verplicht deel:	Nederlands	x
gemeenschappelijk deel	Engels	x
	maatschappijleer	half
	L.O. (Gym)	
	profielwerkstuk	
	LOB/stages/kckv	
verplichte profielvakken:	economie	x
keuze profielvak	1 van deze 2	
	wiskunde (verplicht in 9)	x
	Frans/Duits	x
keuze kunstvak:	1 van de 3	
vrije deel	kunstvak beeldend	x
	kunstvak muziek	x
	kunstvak drama	x
keuzevakken:	2 van deze 4	
vrije deel	Frans / Duits	x
	wiskunde (verplicht in 9)	x
	geschiedenis	x
	aardrijkskunde	x

G - Groen / T- techniek		
		examenvak
verplicht deel:	Nederlands	x
gemeenschappelijk deel	Engels	x
	maatschappijleer	half
	L.O. (Gym)	
	profielwerkstuk	
	LOB/stages/ kckvk 1	
verplicht profielvak:	wiskunde	x
	Nask 1 (verplicht bij Techniek)	x
keuze profielvak	1 van deze 2 (alleen Groen)	
	biologie (keuzevak in 10 bij Groen)	x
	nask 1 (keuzevak in 10 bij Groen)	x
keuze kunstvak:	1 van de 3	
vrije deel	kunstvak beeldend	x
	kunstvak muziek	x
	kunstvak drama	x
keuzevakken:	2 van deze 3	
vrije deel	biologie (verplicht in 9 bij Groen)	x
	nask 1 (verplicht in 9 bij Groen)	x
	nask 2	x

Keuzemogelijkheden

Na de leerjaren van de klassen 7 en 8 beginnen de mavo leerlingen (vmbo-t) met het examentraject. De leerlingen kiezen dan een eigen vakkenpakket waarin zij examen doen.

Opbouw vakkenpakketten

De vakkenpakketten bestaan niet zomaar uit een aantal vrij te kiezen vakken. Een profiel bestaat uit drie delen: *het **gemeenschappelijk deel** (verplicht deel), het **profieldeel*** (met soms één verplicht profielvak en één keuzevak en soms twee verplichte profielvakken) en het ***vrije deel***.

Naast een aantal verplichte onderdelen en vakken die iedereen altijd volgt, kies je dus een pakket van een aantal vakken. Per profiel kun je nog kiezen. Ten slotte vragen we je om je pakket aan te vullen tot zeven examenvakken (examenvak heeft kruisje achter naam). De profielen Groen en Techniek lijken bijzonder veel op elkaar, je volgt ze bij ons op school daarom allebei.

Zes of zeven vakken?

Een mavo-diploma moet minimaal zes vakken tellen, met daarnaast een aantal verplichte onderdelen. Zo moet je een aantal vakken voldoende afronden (zoals gym, kckv, dat is algemeen kunst-vormend onderwijs, en stages/LOB). Die vakken tel je niet mee met het aantal vakken dat je volgt. In de schema's staat aangegeven (in de kolom examenvak) of je een vak mee mag tellen bij de minimale zes vakken. Maatschappijleer heeft een bijzondere positie (het vak heeft geen Centraal Examen,

maar doet wel mee in de slaag/zak-regeling), ook dit vak tel je niet mee bij de zes verplichte vakken.

In de negende klas start je met zeven vakken. Een voordeel is dat je breed kennis opdoet voor een latere mbo-opleiding. Pas vanaf de tiende klas kun je een vak laten vallen. Wil je door naar de havo dan moet je in zeven vakken examen doen.

Een zevende vak kan er nooit voor zorgen dat je zakt, desnoods kan het vak na je examens alsnog uit je vakkenpakket worden gehaald. Ook tussendoor kan blijken dat het een goed idee is om toch met zes vakken verder te gaan. Ook kan school dat bindend adviseren. Niet elk vak mag uit je pakket verdwijnen. Per profiel moeten er twee profielvakken overblijven:

- ZW: biologie verplicht, daarnaast wiskunde en/of geschiedenis en/of aardrijkskunde (twee van de laatste drie zijn sowieso nodig om aan zes vakken te komen)
- E: economie verplicht, daarnaast wiskunde of Frans of Duits
- G: wiskunde verplicht, daarnaast biologie of nask 1
- T: wiskunde en nask1 verplicht

Vervolgopleiding

Als je nu al weet welke opleiding je na de tiende klas wilt gaan doen, is het verstandig om uit te zoeken of die opleiding het prettig vindt dat je bepaalde vakken hebt (of een bepaald profiel). Op internet vind je veel informatie (op de website van school vind je onder "decaaat" wat handige links). Op school kun je bij je mentor terecht, die je eventueel kan doorverwijzen naar de decaan die gespecialiseerd is in vervolgoopleidingen. Op veel MBO opleidingen is wiskunde een verplicht vak.

In het schema op de laatste bladzijde zie je welke vakken je nodig hebt voor welke opleiding.

Veel leerlingen weten nog helemaal niet welk beroep ze later willen gaan volgen, dat is vrij normaal. Vaak weet je wel welke vakken je leuk vindt en welke niet. Sommige leerlingen zouden het liefst met alle vakken doorgaan, maar je kunt nou eenmaal niet in alle vakken lessen blijven volgen. In dat geval is elke keuze eigenlijk best lastig, maar denk eraan dat je niet verkeerd kan kiezen.

Door naar de havo?

Als je juist van plan bent om na je mavo bij ons op school havo te gaan volgen, is het natuurlijk handig dat je vakken gaat volgen die je nodig hebt op de havo. Met een zevende vak zorg je ervoor dat de aansluiting op de havo er is. Helaas sluiten de vakken die de overheid eist bij de mavo niet helemaal aan bij de vereiste vakken van de havo (je volgt bijvoorbeeld verplicht biologie bij ZW, terwijl je bij het passende profiel van de havo, CM, geen biologie volgt).

Wij proberen de vakkenpakketten dus zo goed mogelijk aan te laten sluiten, maar het kan voorkomen dat je grotendeels zelfstandig een vak moet bijwerken als je overstapt naar de havo. Wel bieden we als school hulp in de vorm van een overstapprogramma in de tijd tussen de centrale examens en de zomervakantie. Als dat afgerond is, kun je doorgaan in klas 4 havo hier op school.

De profielen hebben bij mavo een iets andere naam dan de profielen bij havo en vwo. Hieronder zie je hoe dit heet voor de havo en het vwo.

profielen mavo (vmbo-t)	afk.	profielen havo en vwo	afk.
Zorg & Welzijn	ZW	Cultuur & Maatschappij	CM
Economie	E	Economie & Maatschappij	EM
Groen	G	Natuur & Gezondheid	NG
Techniek	T	Natuur & Techniek	NT

In de onderstaande tabel kun je zien welke keuzes je moet maken als je na de mavo wilt doorstromen naar de havo. Om deze doorstroming zo goed mogelijk te laten verlopen is ervoor gekozen om bepaalde vakken per profiel verplicht te stellen.

Profiel	Verplicht te volgen op mavo bij doorstroom naar havo op RSC	Kies een van de volgende vakken	Opmerkingen over de havo
Zorg en Welzijn	Nederlands, Engels, Biologie, Aardrijkskunde, Beeldend/Muziek/Drama	Frans/Duits	Je stroomt door naar CM. Daar krijg je ook geschiedenis.
Economie	Nederlands, Engels, Economie, Wiskunde, Aardrijkskunde, Beeldend/Muziek/Drama	Frans/Duits of Geschiedenis	Met de keuze voor Frans of Duits heb je nog de mogelijkheid om over te stappen naar CM, als je voor geschiedenis kiest, stroom je automatisch door naar EM.
Groen en Techniek	Nederlands, Engels, Wiskunde, Biologie, Nask 1, Nask 2, Beeldend/Muziek/Drama	-	Alle 7 vakken zijn verplicht in de NG-NT route van onze havo.

Gaan alle vakken door, ook als het vak weinig gekozen wordt?

Soms zijn er te veel aanmeldingen bij een kunstvak. Dan is er geen plek meer. Het is dan belangrijk dat je ook een tweede en derde keuze hebt gemaakt voor een kunstvak. Alle andere vakken bieden we sowieso aan, ook als er maar weinig leerlingen een van deze vakken kiezen.

Volg ik alleen les in deze vakken?

In de schema's in dit boekje staan niet alle vakken, alleen de vakken die een rol spelen bij het examen. We geven ook gewoon nog les in bijvoorbeeld koor, etsen en ambachten. Verder volg je nog bepaalde periodes om je gewoon breed te ontwikkelen, zonder dat er een meetellend cijfer uit voortkomt.

Bijzonderheden bij enkele vakken en onderdelen

KCKV

Het vak KCKV is beter bekend onder de naam *Kunstvakken inclusief Culturele en Kunstzinnige Vorming*. Het is voor alle leerlingen een verplicht vak in het gemeenschappelijk deel. Het accent ligt hierbij op het meemaken of bezoeken van evenementen, zoals museumbezoek, concerten, films, theater enzovoort. Daarnaast vormt kunstgeschiedenis een deel van het programma van KCKV. Het vak moet als "voldaan" zijn afgetekend om een diploma te kunnen ontvangen.

Kunstvak

Je volgt in het vrije deel een kunstvak. Dit bestaat uit een meer praktisch deel en een theoretisch gedeelte, waarbij gekozen kan worden tussen kunstvak muziek, drama en kunstvak beeldend. De kunstvakken worden afgesloten met een SE en een CE, dat met name beschouwend en theoretisch is. Kunstvak beeldend heeft ook een CPE (Centraal Praktisch Examen).

LO

Lichamelijke Opvoeding, meestal gymnastiek genoemd, is ook een verplicht vak uit het gemeenschappelijk deel. Het dossier zal dus ook voor dit vak compleet moeten zijn en als voldoende beoordeeld om een diploma te kunnen halen.

LOB (LoopbaanOriëntatie en Begeleiding)

School helpt je om je te oriënteren op je vervolgopleiding en laat je kennismaken met de beroepenwereld, dat heet LOB.

Nask 1 en Nask 2

Het woord nask is afkomstig van Natuurkunde (Na) en Scheikunde (Sk). Nask 1 bestaat voor het overgrote deel uit natuurkunde, Nask 2 bevat grotendeels scheikunde stof.

Ambachtswerkstuk (profielwerkstuk)

Wat wij ambachtswerkstuk noemen, wordt op andere scholen profielwerkstuk genoemd. Je maakt een product (meesterproef) bij je gekozen ambachtvak. Samen met een begeleider zoek je naar een verdieping op dat product. Het eindproduct wordt afgerond door een expositie met presentatie en het maken van een portfolio.

Stages

In de 9de klas loop je stage in een winkel of een meer beroepsgerichte plek. In de 10de klas doe je een sociale stage. In overleg met de stagecoördinatoren wordt dan een geschikte plek gezocht.

Talen

Nederlands en Engels volg je altijd. Het is niet mogelijk om Duits én Frans te kiezen, omdat dit het rooster te veel zou belasten. Als je in de Spaarnestroom (8A) zit, kan je niet voor Duits kiezen, omdat er vanaf de 7e klas geen Duits is aangeboden.

Wiskunde

We bieden het vak wiskunde aan bij alle mavo-profielen. Veel vervolgopleidingen vragen specifiek om wiskunde, daarom bevelen wij het van harte aan. Er is geen onderscheid in verschillende soorten wiskunde, in tegenstelling tot de havo waar wel verschillende soorten wiskunde zijn.

Wat zeggen de leraren?

Omdat je nu een profielkeuze moet maken betekent dit dat je de vakken die je eerst alleen nog maar in de periode hebt gehad nu als vakles krijgt. Hieronder hebben de docenten van de vakken die je alleen in de periode hebt gekregen iets opgeschreven over de vaklessen.

Biologie

Biologie gaat over het leven op aarde van klein tot groot. Van het DNA in je kleinste cel tot de gehele biosfeer op aarde. In de 7^e en 8^e klas heb je in periode onder anderen geleerd over het menselijk lichaam, gezonde voeding, groei en ontwikkeling, het skelet en de puberteit. De 9^e klas periode gaat over zintuigen en het zenuwstelsel. Dan doe je ook het eerste grotere practicum met een schapenoog.

Bij de vaklessen in klas 9 en 10 werk je veel in je biologieboeken aan opdrachten. Ook leer je biologisch onderzoek te doen. Je gaat werken met de microscoop en doet verschillende practica, bijvoorbeeld een hartpracticum. En je voert een gedragsonderzoek uit in Artis.

Een greep uit de onderwerpen in klas 9 en 10: organen en cellen, voortplanting en erfelijkheid, mens en milieu, planten en ecologie, gedrag en evolutie.

Biologie gaat dus niet alleen over de mens en hoe het menselijk lichaam werkt, maar ook over planten, dieren, bacteriën, schimmels en het milieu. Het is een breed vak waar je veel kanten mee op kunt.

Nask1

Nask1 kan gezien worden als natuurkunde, waar Nask2 meer scheikunde is. In de 7^e klas heb je een periode natuurkunde gehad over mechanica en licht. Het bouwen van een kettingreactie, moment berekeningen, camera obscura etc. In klas 8 heb je in de periode natuurkunde druk en elektriciteit behandeld. Hier hoorden proefjes zoals de vacuümpomp, de hete luchtballon en de bliksem machine bij. Als je nask1 in je vakkenpakket krijgt, zal je in klas 9 en 10 mavo naast 1 periode per jaar ook elke week twee uur een vakles natuurkunde (nask1) krijgen. Deze vaklessen zijn iets anders dan je in de periode gewend bent, we werken uit een boek en er zijn drie grote proefwerken per jaar. In sommige lessen doen we proefjes, in andere lessen zijn we alleen maar met elkaar in gesprek over natuurkunde. Er zal ook meer gerekend worden met formules. Een voorbeeld van een formule is die van Einstein: $E=mc^2$, misschien komt je die wel bekend voor. In klas 10 werken we naar het examen toe en zullen er meer oefenopgaven en minder proefjes zijn.

Onderwerpen klas 9: Warmte, dichtheid, licht, geluid, straling, het weer, elektriciteit
Onderwerpen klas 10: Kracht en beweging, magnetisme, verkeer, constructies.

Nask2

In de periode scheikunde in de 7^e en 8^e klas heb je veel proefjes gedaan. Je hebt geleerd om goed te zien wat er allemaal gebeurde (de waarnemingen) en wat je kon leren uit een proef (de conclusie).

In de 9^e en 10^e klas kun je scheikunde kiezen in de profielen groen en techniek. Dat wordt dan Nask2 genoemd.

In Nask2 leer je begrijpen wat er in de proefjes gebeurde. Je leert de theorie over moleculen en atomen en over reacties van stoffen. Waarom zijn sommige stoffen brandbaar en andere weer niet. Hoe werkt maagzuur en waarom worden je darmen er niet door aangetast. En je leert hoe je stoffen kunt onderzoeken.

Scheikundige reacties kom je overal tegen, in je lichaam, in de keuken en bij het maken van miljoenen dingen die je dagelijks gebruikt. Met Nask2 kun je dan ook werken op een laboratorium waar ze stoffen onderzoeken. Bijvoorbeeld in een ziekenhuis waar bloed onderzocht wordt, of in een fabriek om de kwaliteit van de producten te testen.

Ook kun je aan de slag in een chemische fabriek als operator. Dan ben je verantwoordelijk voor het maken van een product (benzine, chips of plastic) én voor de veiligheid.

Aardrijkskunde

Aardrijkskunde is een heel breed vak. In de 7e en 8e klas zijn er veel verhalen verteld in de periodes. Maar aardrijkskunde is veel meer, het gaat bijvoorbeeld ook over bevolking, economie en cultuur. In de 9de en 10de klas krijg je ook nog een periode aardrijkskunde. Die gaat over de aarde, hoe de aarde is opgebouwd en over welke processen er in en op de aarde zijn. Zo komt bijvoorbeeld vulkanisme aan bod. Daarnaast krijg je vaklessen en die zien er anders uit. Je hebt boeken waar je mee werkt, een lesboek en een werkboek. In die lessen kom je veel meer te weten wat aardrijkskunde eigenlijk allemaal is. Zo komen de volgende onderwerpen in de 9de klas aan bod: grenzen en identiteit, welke grenzen zijn er allemaal en hoe verschillende mensen van elkaar in sommige streken en landen; arm en rijk is ook een onderwerp, dan bekijk je hoe rijk de mensen zijn, of hoe arm; ook bronnen van energie is een onderwerp. Hoe gebruiken wij energie en waar halen wij dat vandaan zijn vragen die dan beantwoord worden. Daarnaast krijg je allemaal toetsen waarin wat je geleerd hebt wordt teruggevraagd.

Geschiedenis

Bij het vak geschiedenis heb je één periode in de 9de klas, namelijk over Nederlands-Indië. Daarnaast heb je twee uur vakles in de week. In de vakles gebruiken we een boek met uitleg en opdrachten over de geschiedenis van Nederland vanaf 1848. Maar eigenlijk ligt de nadruk op de 20ste eeuw, dus op beide wereldoorlogen, hoe die konden ontstaan, en de ontwikkeling van het moderne Nederland in de jaren na de oorlog. We behandelen de stof steeds in kleine stukken, waarbij je ook steeds opdrachten uit het boek maakt, bespreekt of nakijkt.

In de 10de klas heb je twee periodes. De eerste gaat over de Koude Oorlog en de tweede is gericht op het trainen van de specifieke examenvragen. Ook dan heb je twee uur vakles in de week. In de vakles behandelen we wat nog niet aan bod kwam uit ons boek over de 20ste eeuw en herhalen we alles grondig.

Economie

Economie gaat over de behoeftes die mensen hebben en de keuzes die zij maken om in hun behoeftes te voorzien. Met behulp van de economische onderwerpen leer je naar de maatschappij kijken. Je gaat leren over wat mensen willen kopen en hoe je het kan kopen. Welke middelen (= tijd en geld) je hebt. Je kan tijd maar een keer

besteden. Hoe ga je de tijd dan besteden? Je kan bijvoorbeeld kiezen om te gaan werken of iets leuks doen met je vrienden. Verder ga je kijken naar je eigen inkomsten en uitgaven. Als je meer geld uitgeeft dan je ontvangt, ga je kijken hoe dat komt. Wat zou je eraan kunnen doen om minder geld uit te geven?

Bedrijven willen winst maken, oftewel geld verdienen. In de 8ste klas komen drie onderwerpen aan de orde tijdens de periode: VOC, Consumentengedrag en Crisis. Tijdens de vaklessen ga je dieper in op het onderwerp consumentengedrag. (Het gedrag dat jij vertoont als je spullen gaat kopen.)

Als je economie kiest, krijg je in klas 9 een periode en twee uur vakles per week. In klas 10 krijg je een periode en drie uur vakles per week. De vaklessen zijn anders dan de periode, omdat je dan met een boek gaat werken. In het boek staan de theorie en opdrachten. Je maakt dan drie grote proefwerken per jaar. Je krijgt ook veel rekenvragen, waarbij je verschillende formules moet kennen en kunnen toepassen. In klas 10 werken we naar het examen toe en dan gaan wij steeds meer examens oefenen.

Onderwerpen Klas 9 en klas 10:

Consumptie, Arbeid en productie, Overheid en Productie en Internationale ontwikkelingen

Naast deze examenonderwerpen krijg je algemene vaardigheden en rekenvaardigheden.

Hoe maak ik mijn keuzes bekend?

Via een formulier dat je samen met je ouders en je mentor invult, maak je de keuze bekend. Denk de komende tijd rustig na, spreek er met docenten, klasgenoten en ouders over. We raden je aan om te proberen om je keuzes niet te laten beïnvloeden door keuzes van vrienden of door je voorkeur voor bepaalde docenten, wie je volgend jaar hebt kan zomaar veranderen.

Toelatingseisen MBO

	<u>wiskunde</u>		<u>economie</u>		<u>2e vreemde taal</u>	<u>NASK 1</u>
<u>Nova college:</u>						
CIOS	–					
Dans en Theater	–					
Uiterlijke verzorging	–					
Welzijn	–					
Zorg	–					
Recreatie	+	of	+	of	+	
Handel en economie	+		+		+	
Horeca en facility	+		+		+	
Marketing en media	+		+		+	
Orde en veiligheid	+		+		+	
Zakelijk	+		+		+	
Autotechniek	+					of +
Bouw	+					+
Elektra en werktuigbouw	+					+
ICT	+					+
Lab	+					+
Logistiek	+					+
Maritiem	+					+
My Tec	+					+
<u>Hout-en meubileringscollege HMC</u>						
Hout en meubel	+					
Interieur en wonen	–					
Creatief vakman	–					
<u>Media college MA</u>						
Mediadeveloper	+					
Game Developer	+					
Mediamanager			+			
Overige opleidingen Mediacollege, geen specifieke eisen						
<u>Leidse Instrumentmaker School</u>			het profiel techniek met wiskunde NASK I & II			
<u>Yuverta, groen</u>			geen specifieke eisen			

